

ZEFEKTÍVNENIE BOJA PROTI NELEGÁLNEJ ČINNOSTI V OBLASTI ODPADOVÉHO HOSPODÁRSTVA¹

Mgr. Anna Kučerová

Univerzita Komenského v Bratislava, Právnická fakulta
Katedra správneho a environmentálneho práva
anna.kuceroва@flaw.uniba.sk

Zefektívnenie boja proti nelegálnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva

Príspevok je venovaný analýze súčasných sankčných mechanizmov v oblasti odpadového hospodárstva. Identifikuje kľúčové nedostatky a návrhy komplexných riešení na zefektívnenie boja proti nelegálnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva. Článok reaguje na novelu trestného zákona v súvislosti so zmenou výšky škôd s ohľadom na trestné činy proti životnému prostrediu, na základe čoho sa mnoho prípadov neoprávneného nakladania s odpadmi, ktoré by predtým boli kvalifikované ako trestné činy a prejednávané v trestnom konaní, presúva do kategórie správnych deliktov, ktoré sú prejednávané v správnom konaní príslušnými správnymi orgánmi. Závažnosť a naliehavosť skúmanej problematiky vyplýva z alarmujúceho nárastu nelegálnych aktivít v oblasti odpadového hospodárstva, a to nielen v globálnom meradle, ale aj priamo v podmienkach Slovenskej republiky.

Making the fight against illegal activities in the field of waste management more effective

The article is dealing with the analysis of current sanction mechanisms in the field of waste management. It identifies key weaknesses and proposes comprehensive solutions to make the fight against illegal activities in waste management more effective. The article reacts to an

¹ Tento príspevok bol podporený Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-23-0645.

amendment to the Criminal Code in connection with a change in the amount of damages with regard to crimes against the environment, on the basis of which many cases of unauthorized waste disposal, which would previously have been classified as criminal offenses and dealt with in criminal proceedings, are now being reclassified as administrative offenses, which are dealt with in administrative proceedings by the relevant administrative authorities. The seriousness and urgency of the issue under consideration stems from the alarming increase in illegal activities in the field of waste management, not only on a global scale, but also directly in the Slovak Republic.

Kľúčové slová: odpadové hospodárstvo, nelegálne skládky, sankcie, správne delikty

Key words: waste management, illegal landfills, sanctions, administrative offences

<https://doi.org/10.46282/afi.2025.2.11>

Úvod

Právo životného prostredia nadobúda v posledných desaťročiach čoraz významnejšie postavenie v právnom systéme, pričom environmentálna ochrana sa postupne stáva etablovanou súčasťou právnej vedy. So správami, ktoré nám poskytujú informácie ohľadne negatívneho stavu životného prostredia sa stretávame každodenne. Zvýšená informovanosť spoločnosti má za cieľ zabezpečenie kvalitného životného prostredia aj pre budúce generácie. Ústredným problémom environmentálneho práva je neustály nárast produkcie odpadu a jeho vplyv na zhoršovanie kvality životného prostredia. V období uplynulej dekády možno na základe dostupných štatistických údajov pozorovať výrazný vzostupný trend v produkcii odpadov.² Produkcia odpadu je imanentnou súčasťou každej činnosti človeka, čo vytvára zvýšené nároky na právnu reguláciu tejto činnosti a nevyhnutne si vyžaduje primeranú legislatívnu odozvu.

Medzi primárny legislatívny pokrok a reakciu na zvýšenú mieru produkcie odpadu považujeme prijatie zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon

² K tomu pozri napríklad článok dostupný online na: <https://triedime.sazp.sk/produkcia-odpadu-na-slovensku>. (posledný prístup dňa 08.07.2025).

o odpadoch“), ktorým bol nahradený, častokrát označovaný aj ako neúčelný³ a v mnohých veciach odporujúci si zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch⁴. Z dôvodovej správy zákona o odpadoch je zrejmé, že zákonodarca prijatím tohto právneho predpisu sledoval cieľ zníženia množstva odpadov, predchádzanie jeho vzniku a možnosť využívať odpad ako zdroj.⁵

1 Nesprávne nakladanie s odpadom ako významný aspekt vplývajúci na priaznivé životné prostredie

Legislatíva odpadového hospodárstva zažíva obzvlášť dynamický vývoj, ktorý sa prejavuje predovšetkým frekventovanými novelizáciami zákona o odpadoch. Častá novelizácia právnej úpravy v tejto oblasti je vo významnej miere determinovaná potrebou harmonizácie vnútroštátneho práva s právnymi aktmi Európskej únie, čo vyplýva z implementačných záväzkov Slovenskej republiky ako členského štátu.⁶ Prostredníctvom noviel dochádza k zavádzaniu nových právnych inštitútov a mechanizmov, ktoré napomáhajú k splneniu environmentálnych cieľov stanovených na európskej úrovni. Problematika environmentálnej protiprávnej činnosti v sektore odpadového hospodárstva nadobúda v súčasnej dobe zvýšenú pozornosť politických autorít. Boj proti nelegálnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva zaradila vláda SR do Programového vyhlásenia na obdobie rokov 2023 – 2027. Obsahom tohto vyhlásenia je komplexná stratégia na elimináciu protiprávnej činnosti v sektore odpadového hospodárstva. Kľúčovým legislatívnym opatrením je sfunkčnenie transparentného informačného systému, ktorý umožní systematickú kontrolu nakladania s odpadmi. V otázke narábania a uskladňovania toxického materiálu vláda SR prichádza s myšlienkou vytvorenia nového funkčného mechanizmu slúžiaceho na odhaľovanie ilegálnych skládok a fiktívneho zneškodňovania odpadov.⁷

³ Dôvodová správa k zákonu č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴ Zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinný do 31.12.2015.

⁵ Dôvodová správa k zákonu č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpade a o zrušení určitých smerníc.

⁷ Bližšie pozri Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2023 – 2027. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>. (posledný prístup dňa 05.06.2025).

Zákonodarca je nútený novelizovať právnu úpravu odpadového hospodárstva z dôvodu rastúceho rizika environmentálnej záťaže v súvislosti s nesprávnym nakladaním s odpadom, resp. spôsobom odporúčajúcim právnym predpisom. Aktuálnym rizikom sú tzv. čierne skládky, ktoré vznikajú skoro v každej obci, no skôr v tých nie veľmi frekventovaných častiach, prípade za obcou.⁸ Obsahom týchto skládok je odpad umiestnený voľne v prírode, čo má vplyv nielen na rastlinstvo a živočíšstvo vyskytujúce sa v okolí ale aj na kvalitu vody, pôdy, ovzdušia a v neposlednom rade na ľudské zdravie. Zákonodarca v boji proti nelegálnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva zakotvuje v zákone o odpadoch súbor administratívnych a sankčných mechanizmov, ktoré pôsobia preventívne a represívne. Neľahkou úlohou zákonodarcu je koncipovať takú právnu úpravu, ktorá bude v súlade s princípom vysokej úrovne ochrany životného prostredia a zároveň efektívne naplňovať ciele v oblasti odpadového hospodárstva stanovené v rámci európskej i vnútroštátnej environmentálnej politiky.

Environmentálne škody spôsobené nelegálnym nakladaním s odpadom, obchádzaním legislatívy a vytváraním čiernych skládok dosahujú alarmujúce rozmery. Ani hroziace sankcie nezabraňujú neustálemu rastu nelegálnych skládok.⁹ Tieto praktiky nielen vážne poškodzujú životné prostredie, taktiež majú aj významné ekonomické a sociálne dôsledky. Napriek existujúcej legislatíve a sankčným mechanizmom sú orgány štátnej správy odpadového hospodárstva často nedostatočne vybavené na efektívny boj proti sofistikovaným formám environmentálnej protiprávnej činnosti.

2 Zmena právnej úpravy hranice výšky škôd v trestnom zákone a jej vplyv na správne trestanie

Novela Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. (ďalej len „novela trestného zákona“) výrazne zasiahla do trestnoprávnej úpravy v oblasti

⁸ Zhodnotenie stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní orgánov verejnej správy na úseku nezákonného umiestňovania odpadov podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a stavu zákonnosti v postupe orgánov činných v trestnom konaní pri neoprávnenom nakladaní s odpadmi. Dostupné na: https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Ine_dokumenty/Zhodnotenie_o_odpadoch_2024.pdf. (posledný prístup dňa 28.05.2025).

⁹ Zhodnotenie stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní orgánov verejnej správy na úseku nezákonného umiestňovania odpadov podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a stavu zákonnosti v postupe orgánov činných v trestnom konaní pri neoprávnenom nakladaní s odpadmi. Dostupné na: https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Ine_dokumenty/Zhodnotenie_o_odpadoch_2024.pdf. (posledný prístup dňa 28.06.2025).

životného prostredia, predovšetkým revíziou hraníc škôd a ich finančných limitov. Tieto revízie škôd sú prvé od roku 2006, čo je významný krok vzhľadom na skutočnosť, že dlhodobá absencia aktualizácie spôsobila postupný pokles reálnej hodnoty stanovených limitov, ktoré už nezodpovedali aktuálnej spoločensko-ekonomickej situácii v Slovenskej republike.¹⁰

Najzásadnejšou zmenou z pohľadu vzťahu administratívnej zodpovednosti a trestnoprávnej zodpovednosti je zvýšenie hodnoty malej škody z pôvodných 266 eur na 700 eur. V dôsledku tejto zmeny sa mnohé protiprávne konania, ktoré boli doposiaľ kvalifikované ako trestné činy, po novom presunú do roviny správnych deliktov, čím prechádza kompetencia na ich prejednanie z orgánov činných v trestnom konaní na správne orgány. Tieto zmeny majú zásadný dopad na posudzovanie protiprávných konaní v celom spektre trestnej činnosti, no osobitne významné sú ich dôsledky v oblasti ochrany životného prostredia, konkrétne v odpadovom hospodárstve. Trestný čin neoprávneného nakladania s odpadmi podľa ustanovenia § 302 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, vyžaduje na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti nakladanie s odpadmi v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom v malom rozsahu, ktorý zodpovedá malej škode. Podľa predchádzajúcej právnej úpravy sa vyžadovalo na vyvodenie trestnej zodpovednosti spôsobenie škody prevyšujúcej 266 eur, po novele sa táto hranica takmer strojnásobila na 700 eur.

Praktickým dôsledkom tejto legislatívnej zmeny je, že mnoho prípadov neoprávneného nakladania s odpadmi, ktoré by predtým boli kvalifikované ako trestné činy a prejednávané v trestnom konaní, sa teraz presúva do kategórie správnych deliktov prejednávaných v správnom konaní príslušnými správnymi orgánmi. Tento posun má významné implikácie pre efektivitu právnej ochrany životného prostredia. Samotná škála administratívnoprávnych sankcií je užšia v porovnaní s trestnoprávnymi sankciami.¹¹ Hamuláková Z. vníma správnu sankciu za „*pripomenutie nutnosti dodržiavať právo*“, ktorá má v porovnaní s trestnoprávnou sankciou nižšiu vážnosť.¹² Je preto na mieste sa zamyslieť nad skutočnosťou, či sú aktuálne sankcie efektívnym nástrojom v boji s nesprávnym nakladaním s odpadom a či sú orgány štátnej

¹⁰ Bližšie pozri Dôvodovú správu k zákonu č. 40/2024 Z. z..

¹¹ HAMULÁKOVÁ, Z.: Zásady ukladania sankcií. In *Princípy trestania a správne delikty*. Trnava: Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta 2016, s. 67.

¹² Tamtiež.

správy odpadového hospodárstva pripravené na zvýšenú pracovnú vyťaženosť s čím sa spája aj kvalitatívna stránka prejednávania správneho deliktu. Táto legislatívna zmena zároveň kladie zvýšené nároky na systém správneho trestania, keďže správne orgány budú musieť riešiť väčšie penzum prípadov, ktoré boli doposiaľ v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní. To vyžaduje nielen posilnenie kapacít a odbornej pripravenosti správnych orgánov, ale aj prehodnotenie systému správnych sankcií tak, aby bol zabezpečený dostatočný preventívny a odstrašujúci účinok v oblasti ochrany životného prostredia.

V kontexte správneho trestania tak novela Trestného zákona predstavuje výzvu, ktorá si vyžaduje komplexnú adaptáciu administratívno-právnych mechanizmov na novú spoločensko-právnu realitu. Významnú úlohu zohrávajú zamestnanci správnych orgánov, ktorí rozhodne pocítia priamy vplyv tejto legislatívnej zmeny na ich administratívnej záťaži. Práve preto zastávame názor, že je viac ako potrebné zvýšiť personálne kapacity správnych orgánov s cieľom efektívneho prejednávania správnych deliktov v oblasti odpadového hospodárstva. Okrem navýšenia personálnych kapacít je nevyhnutné zabezpečiť priebežné odborné vzdelávanie zamestnancov správnych orgánov, jednak v oblasti odpadového hospodárstva, ako aj v oblasti rozhodovacích procesov. Vzdelávací proces vie napomôcť správnym orgánom vysporiadať sa s problematickými aspektami vyskytujúcimi sa v priebehu správneho konania, čím sa zvýši miera rýchlosti správneho konania, ako aj jeho efektívnosť v boji s nesprávnym nakladaním s odpadmi. Len takýto prístup môže zabezpečiť, že zmena výšky škôd a súvisiaci presun z trestnoprávnej do administratívno-právnej roviny nepovedie k oslabeniu ochrany životného prostredia.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky vypracovala zhodnotenie stavu o odpadoch za rok 2024, ktorý potvrdzuje vyššie uvedené pochybnosti o efektívnosti rozhodovania orgánov štátnej správy v oblasti odpadového hospodárstva. V rámci preskúmavania prokurátori konštovali početné nedostatky, či už v procesných postupoch ako aj v obsahových náležitostiach odborných vyjadrení nachádzajúcich sa v preskúmaných spisoch. Samotný záver zhodnotenia aktuálneho stavu sa nesie v pochybnostiach plnenia úloh orgánov štátnej správy na úseku odpadového hospodárstva.¹³

¹³ Bližšie pozri Zhodnotenie stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní orgánov verejnej správy na úseku nezákonného umiestňovania odpadov podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a stavu zákonnosti v postupe orgánov činných v trestnom konaní pri neoprávnenom nakladaní

3 Sankcie za iné správne delikty právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov v oblasti odpadového hospodárstva

Sankcie predstavujú kľúčový právny nástroj na zabezpečenie dodržiavania povinností ustanovených zákonom o odpadoch. Pri vyvodzovaní administratívnej zodpovednosti sú správne orgány povinné pri ukladaní sankcií zohľadniť charakter, čas a závažnosť protiprávneho konania, pričom je nevyhnutné dodržať zásadu individuálneho postihu.¹⁴ Účelom sankcií v oblasti odpadového hospodárstva je primárne ochrana životného prostredia ako aj ochrana spoločnosti z pohľadu verejného zdravia.

V právnom štáte nie je akceptovateľné sankcionovanie, ktoré nemá právny základ.¹⁵ Zákon o odpadoch oprávňuje orgány štátnej správy odpadového hospodárstva na ukládanie peňažných pokút, ako jediného druhu sankcie vymedzeného v tomto právnom predpise.¹⁶ Pokutu je možné vnímať ako univerzálnu a tradičnú sankciu.¹⁷ Tomuto tvrdeniu nasvedčuje skutočnosť, že každý osobitný právny predpis v slovenskom právnom poriadku pri vyvedení administratívnoprávnej zodpovednosti umožňuje správnenmu orgánu ukladať pokutu ako formu sankcie za spáchaný správny delikt.¹⁸

V oblasti odpadového hospodárstva zákonodarca rozdeľuje pokuty za iné správne delikty do 6 skupín¹⁹, pričom stanovenie výšky je ohraňované dolnou a hornou hranicou. Ohraničenie výšky pokuty umožňuje orgánom štátnej správy odpadového hospodárstva flexibilne reagovať na rôzne miery závažnosti porušení. Horná hranica sa v taxatívne ustanovených prípadoch môže vyšplhať až do výšky 350 000 eur.²⁰ Konkrétne vymedzenie výšky pokút uvádzame práve s ohľadom na

s odpadmi, s. 104 – 107. Dostupné na: https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Ine_dokumenty/Zhodnotenie_o_odpadoch_2024.pdf. (posledný prístup dňa 28.03.2025).

¹⁴ MATES, P. a kol. Základy správneho práva trestného. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 68.

¹⁵ HORVAT, M. Administratívnoprávna zodpovednosť právnických osôb. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, s. 133.

¹⁶ Bližšie pozri ustanovenie § 116 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁷ PRÁŠKOVÁ, H. Přestupkové právo. 2 aktualizované vydání. Praha: Leges, 2022, s. 253.

¹⁸ HORVAT, M.: Sankcie v zákone o správnom trestaní. In *Zákon o priestupkoch – návrh hmotnoprávnej úpravy*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2023, s. 72.

¹⁹ Bližšie pozri ustanovenie § 117 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁰ Bližšie pozri ustanovenie § 117 ods. 6 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

skutočnosť vysokých horných hraníc pokút, teda v niektorých prípadoch prevyšujúce peňažné tresty v trestnom práve.²¹ Avšak častokrát sa orgány štátnej správy odpadového hospodárstva držia práve dolnej hranice výšky pokút, čo vo výsledku znamená ukládanie relatívne nízkych pokút.²²

Považujeme za potrebné zmieniť, že pokuty, ktoré možno udeliť za priestupky podľa zákona o odpadoch nemajú vymedzenú dolnú hranicu a ich horná hranica nie je tak vysoká v porovnaní s hornými hranicami pokút, ktoré je možné uložiť za iný správny delikt. Z nášho pohľadu týmto spôsobom zákonodarca pristupuje ku konštrukcii sankčného mechanizmu s predpokladom obmedzenej či nižšej majetkovej kondície nepodnikajúcich fyzických osôb, a to v komparatívnom kontexte s právnickými osobami a podnikajúcimi fyzickými osobami, ktoré disponujú spravidla vyššou ekonomickou kapacitou.²³

Rozmedzie pokút za iné správne delikty nezaručuje dostatočnú elimináciu rizikového správania právnických a fyzických osôb podnikateľov v tejto oblasti. Aktuálny systém vyvedenia administratívnoprávnej zodpovednosti v oblasti odpadového hospodárstva, založený na ukladaní pokút, sa javí ako nedostatočný pri odrádzaní právnických osôb a fyzických osôb podnikateľov od opakovaného porušovania povinností ustanovených v zákone o odpadoch. Spôsob rozhodovania správnych orgánov nepôsobí na páchatel'ov odradzujúco, výška uložených sankcií má tendenciu prikláňať sa k dolnej hranici sadzby vymedzenej v konkrétnom ustanovení zákona. Sankciu vo forme peňažnej pokuty vnímajú podnikajúce subjekty skôr ako zvýšený výdavok v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Pokuty tým nezabezpečujú ich represívny a preventívny charakter. Napriek uloženiu finančných sankcií, niektoré subjekty pokračujú v nelegálnych praktikách, čím ohrozujú životné prostredie a narušajú princípy trvalo udržateľného rozvoja. V tejto súvislosti sa javí ako opodstatnené zvážiť zavedenie sankcie zákazu činnosti ako alternatívnej alebo doplnkovej sankcie. Pre páchatel'ov, ktorí vnímajú peňažné pokuty len ako súčasť nákladov podnikateľskej činnosti, vie byť takýto zákaz efektívnejší. Samotný zákaz podnikateľskej

²¹ HAMULÁKOVÁ, Z. - JAKUŠOVÁ, V.: Reforma právnej úpravy správnych deliktov z pohľadu novej právnej úpravy správnych deliktov právnických osôb a podnikajúcich fyzických osôb – úvahy de lege ferenda. In *Nová právna úprava správneho trestania*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2021, s. 30.

²² Tamtiež, s. 30.

²³ Pozri ŠKROBÁK, J.: Priestupky v kódexe správneho trestania – áno, alebo nie?. In *Nová právna úprava správneho trestania*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2021, s. 22–27.

činnosti predstavuje účinnejší nástroj na odradenie páchatel'ov od páchania recidívy. Dôvodom zvýšenej intenzity účinnosti tohto druhu sankcie je výrazný zásah do právneho postavenia páchatel'a.²⁴ Zmyslom sankcie je dočasne obmedziť páchatel'a z činnosti, ktorú zneužil pri páchaní správneho deliktu, čo vplýva na páchatel'a ako silný preventívny prostriedok. Okrem preventívneho charakteru pôsobí zákaz činnosti aj v represívnom rozmere, priam možno povedať o zásahu do súkromnej sféry života. Samotný zákaz činnosti vysiela jasný signál, že porušovanie právnych predpisov na úseku odpadového hospodárstva sa netoleruje, čo má preventívny účinok aj na iné subjekty.

Okrem rozšírenia okruhu sankcií o zákaz činnosti je vhodné zvážiť zavedenie systému bodovania jednotlivých správnych deliktov. Navrhovaná právna úprava, *de lege ferenda*, spočívajúca v zavedení bodovania správnych deliktov v oblasti odpadového hospodárstva, predstavuje významný legislatívny krok smerom k efektívnejšiemu a spravodlivejšiemu trestaniu recidívy. Koncept bodového systému by mal fungovať na princípe pridelenia bodov za jednotlivé správne delikty podľa zákona o odpadoch, pričom závažnosť správneho deliktu by sa odrazila v počte pridelených bodov. Recidíva by tým pádom viedla ku kumulácii bodov, čo by následne viedlo k zvyšovaniu výšky pokuty. Zvýšenie pokuty by muselo byť proporcionálne, pretože ak by bola páchatel'ovi uložená likvidačná sankcia nebola by naplnená preventívna funkcia správneho trestania.²⁵ Bodový systém by umožnil zohľadniť nielen jednorazové pochybenia, ale aj dlhodobé problematické správanie sa a tendenciu smerujúcu k opakovanému porušovaniu povinností vyplývajúcich zo zákona o odpadoch. Hlavnou výhodou systému je, že dokáže odhaliť a potrestať tých, ktorí opakovane páchajú správne delikty, keďže najväčšie riziko predstavujú práve takíto páchatelia. Pre implementáciu systému bodovania je potrebné venovať pozornosť niekoľkým dôležitým aspektom, je potrebné zabezpečiť jasné pravidlá pre udeľovanie bodov za spáchané správne delikty, ako aj určiť mantinely pre progresívne zvyšovanie peňažných pokút s cieľom vytvorenia transparentného a predvídateľného systému. Register ako aj samotnú evidenciu bodového systému by viedlo a aktualizovalo ministerstvo

²⁴ HORVAT, M.: Sankcie v zákone o správnom trestaní. In *Zákon o priestupkoch – návrh hmotnoprávnej úpravy*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2023, s. 73.

²⁵ Porov. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. mája 2012, sp zn. 2Sžp/16/2011.

životného prostredia ako ústredný orgán štátnej správy odpadového hospodárstva.

Záver

Boj proti nelegálnej činnosti v oblasti odpadového hospodárstva predstavuje v Slovenskej republike naliehavú výzvu, ktorej závažnosť podčiarkuje nielen narastajúca produkcia odpadu, ale aj pretrvávajúce nedostatky v existujúcich kontrolných a sankčných mechanizmoch. Súčasný systém, opierajúci sa primárne o ukládanie peňažných pokút za správne delikty podľa zákona o odpadoch, často nezabezpečuje preventívnu a represívnu funkciu, najmä voči právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom, ktorí môžu vnímať pokuty len ako ďalší prevádzkový výdavok.

Situáciu ďalej komplikuje nedávna novela trestného zákona, ktorá zvýšením hranice malej škody presúva značnú časť prípadov neoprávneného nakladania s odpadmi z trestnoprávnej roviny do kompetencie správnych orgánov. Tento posun zvyšuje nároky na kapacity a odbornosť orgánov štátnej správy v oblasti odpadového hospodárstva. Zistenia Generálnej prokuratúry SR, ktoré poukazujú na nedostatky v ich rozhodovacej činnosti, vyvolávajú otázky o efektívnosti správneho trestania.

Pre zefektívnenie boja proti environmentálnej protiprávnej činnosti v odpadovom hospodárstve je preto nevyhnutné pristúpiť ku komplexným zmenám. Tento príspevok navrhuje rozšíriť druhy sankcií o zákaz činnosti, ktorý by mohol pôsobiť ako účinnejší prostriedok pre subjekty systematicky porušujúce právne predpisy. Zároveň sa ako perspektívne javí zavedenie bodového systému pre správne delikty, ktorý by umožnil lepšie identifikovať a postihovať recidívu prostredníctvom progresívneho, no zároveň proporcionálneho zvyšovania sankcií. Pre dosiahnutie efektívnej ochrany životného prostredia pred nelegálnym nakladaním s odpadmi je kľúčové zaviesť príslušné opatrenia. Okrem toho je nevyhnutné posilniť personálne a odborné kapacity správnych orgánov a zabezpečiť ich kontinuálne vzdelávanie. Až takto budeme schopní naplniť ciele environmentálnej politiky Slovenskej republiky.

Zoznam použitej literatúry

Odborné a vedecké publikácie

1. HAMULÁKOVÁ, Z. - HORVAT, M.: *Základy správneho práva trestného*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, 308 s., ISBN 978-80-571014-20.
2. HAMULÁKOVÁ, Z. - JAKUŠOVÁ, V.: Reforma právnej úpravy správnych deliktov z pohľadu novej právnej úpravy správnych deliktov právnických osôb a podnikajúcich fyzických osôb – úvahy de lege ferenda. In *Nová právna úprava správneho trestania*. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2021, s. 28-35. ISBN 978-80-7160-616-1.
3. HORVAT, M.: *Administratívnoprávna zodpovednosť právnických osôb*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 264 s., ISBN 978-80-8168-716-7.
4. HORVAT, M.: Sankcie v zákone o správnom trestaní. In *Zákon o priestupkoch – návrh hmotnoprávnej úpravy*. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2023, s. 64-83.
5. MATES, P. a kol.: *Základy správneho práva trestného*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, 224 s., ISBN 978-80-7400-567-1.
6. PRÁŠKOVÁ, H.: *Přestupkové právo*. 2. aktualizované vydání. Praha : Leges, 2022, s. 572. ISBN 978-80-7502-612-5.
7. ŠKROBÁK, J.: Priestupky v kódexe správneho trestania – áno, alebo nie?. In *Nová právna úprava správneho trestania*. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta 2021, s. 22–27.

Internetové zdroje

1. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2023 – 2027. [online]. Dostupné na: <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=535376>, posledný prístup: 27.06.2025.
2. Produkcia odpadu na Slovensku. [online]. Dostupné na: <https://triedime.sazp.sk/produkcia-odpadu-na-slovensku>, posledný prístup: 22.05.2025.
3. Zhodnotenie stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní orgánov verejnej správy na úseku nezákonného umiestňovania odpadov podľa zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a stavu zákonnosti v postupe orgánov činných v trestnom konaní pri neoprávnenom nakladaní s odpadmi za rok 2024. [online]. Dostupné na: https://www.genpro.gov.sk/fileadmin/Ine_dokumenty/Zhodnotenie_o_odpadoch_2024.pdf, posledný prístup: 28.06.2025.